

Toelichting huisvestingsadvies watervogels

Voor algemene én specifieke informatie over alle aspecten van het houden van watervogels, verwijzen we naar het uitgebreide standaardwerk 'Watervogels houden' van Liliane De Boeck-Pauchet, uitgegeven door en verkrijgbaar bij Aviornis.

Een meer beknopt overzicht van relevante informatie vind je op de website van de Vlaamse overheid

<https://www.vlaanderen.be/huisdierinfo/huisdierwijzers/vogels>

De downloadbare PDF's voor de watervogelgroepen vind je hier:

Eenden: <https://www.vlaanderen.be/huisdierinfo/huisdierwijzers/vogels/eenden>

Ganzen: <https://www.vlaanderen.be/huisdierinfo/huisdierwijzers/vogels/ganzen>

Zwanen: <https://www.vlaanderen.be/huisdierinfo/huisdierwijzers/vogels/zwanen>

Deze instructies bevatten algemene zaken over het houden van de verschillende groepen watervogels, maar **geen info over individuele soorten**.

Dit laatste hebben we weergegeven in tabelvorm.

De tabellen geven een indicatie over perkgrootte, vijvergrootte en -diepte, nestgelegenheid, winterhardheid, sociabiliteit en voeding voor watervogels.

De informatie is bedoeld als basisinformatie voor een liefhebber die één of meerdere van deze soorten wil gaan houden.

We moeten daarbij een aantal zaken opmerken:

- 1) De gegeven afmetingen zijn een indicatie over welke ruimte deze dieren ongeveer nodig hebben. Het zijn uitdrukkelijk GEEN minimumafmetingen. Als er staat dat een koppel 20 m² nodig heeft en een vijver van 30 cm diep, wil dit niet zeggen dat een perk van 18m² en een vijver van 28cm diep niet zouden voldoen om deze dieren een kwalitatieve huisvesting te geven. Maar dit wil dan ook weer niet zeggen dat je de gegeven afmetingen zomaar kan halveren. Wees redelijk en hou in gedachten dat je dieren de rest van hun leven in dat perk moeten doorbrengen. Ligging en aanplanting van je perk en omgeving ervan zijn zeker even belangrijk voor het welzijn van de dieren als voldoende oppervlakte.
- 2) De afmetingen gelden voor één koppel. Wat bij meerdere koppels ? Voor de vijverdiepte is het duidelijk: hanteer de grootste diepte. Voor oppervlakte van perk en vijver is dit minder duidelijk. Oppervlaktes vermenigvuldigen met het aantal koppels ? Of mag het wat minder – of net meer ? Hierover kunnen en willen we geen eenduidig standpunt innemen, om de eenvoudige reden dat dit van veel zaken afhangt: zijn het koppels van dezelfde soort ? Of van nauwverwante soorten (hybridisatie)? Zijn het soorten die veel of weinig tijd op het water doorbrengen ? Hoe zit het met de sociabiliteit doorheen het jaar ? Soms heb je voor twee koppels van dezelfde soort minder nodig dan het dubbel van de vooropgestelde oppervlakte (omdat ze heel verdraagzaam zijn), soms net meer (omdat ze -al dan niet enkel in de broedtijd- een zekere territorialiteit vertonen). Hetzelfde geldt voor koppels van verschillende soorten. En zelfs dan moet je er rekening mee houden dat

gedragskenmerken niet alleen van soort tot soort, maar ook van individu tot individu verschillen. Als je meerdere soorten samen wil houden, geven we de raad om je te informeren bij andere liefhebbers die vertrouwd zijn met de soorten die je wil gaan samen houden.

- 3) Hou ook rekening met de ligging en de inrichting van het perk: in een rustig gelegen perk waar de beplanting voldoende schuilmogelijkheden biedt (en eventueel meerdere vijvers) is het eenvoudiger om meerdere koppels samen te huisvesting zonder kans op agressiviteit of hybridisatie. De echt agressieve soorten hou je uiteraard apart.

Toelichting Tabel huisvestingsadvies watervogels

Grootte perk (m²) – dit is de grootte van een perk voor 1 koppel, exclusief vijveroppervlakte; voor meerdere koppels, al dan niet van dezelfde soort, zal het perk groter moeten zijn – hoe groot zal afhangen van de soorten die men samen zet – rekening houden met hun territorialiteit, de risico's op hybridisatie en -wat de ganzen en zwanen betreft- hun behoefte aan grazen.

Grootte vijver (m²) – zelfde opmerking als bij perk grootte;

Vijverdiepte (cm) – bij meerdere soorten: grootste diepte

Winterhard – we hanteren volgende categorieën:

- a) winterhard;
- b) normaal winterhard mits de nodige voorzieningen zoals open water, isolerende grondbedekking; c) moet binnen bij vorst;
- d) extra maatregelen vereist bij hoge temperaturen (schaduw, fris water)

Sociabiliteit:

- a) altijd sociaal,
- b) sociaal buiten broedseizoen,
- c) sociaal mits voldoende ruimte,
- d) apart te huisvesten wegens agressiviteit
- e) sterk geneigd tot hybridisatie

Nestgelegenheid:

- a) groundbroeder onder vegetatie of beschutting

- b) grondbroeder nestbox of holte
- c) verhoogd nestbox met trapje
- d) grondbroeder in open terrein

Voeding:

- a) standaard korrel volgens seizoen – onderhoud, foktoom, opfok
- b) korrel zee-eenden
- c) moet over gras beschikken

Aanbevelingen huisvesting en verzorging per soort - Anatidae

		opp. perk	opp. vijver	diepte vijver	Winter- hardheid	Sociabi- liteit	Nestge- legen- heid	Voeding	Opmerking
Boomeenden en witrugeenden									
Witwang boomeend	<i>Dendrocygna viduata</i>	15	2	35	B	A	A B	A	
Roodbek boomeend	<i>Dendrocygna autumnalis</i>	15	2	35	B	A	A B C	A	
Gevlekte boomeend	<i>Dendrocygna guttata</i>	10	2	30	B	B	B	A	
Cuba boomeend	<i>Dendrocygna arborea</i>	15	2	35	B	D	A B	A	
Gele boomeend	<i>Dendrocygna bicolor</i>	15	4	30	B	A	A B	A	
Eyton boomeend	<i>Dendrocygna eytoni</i>	10	1	25	B	B	A B	A	
Wandering boomeend	<i>Dendrocygna arcuata</i>	10	2	35	B	A	A B	A	
Java boomeend	<i>Dendrocygna javanica</i>	10	2	30	D	A	A B	A	
Witrug eend	<i>Thalassornis leuconotus</i>	15	5	40	B	B	A	A	
Noordelijke ganzen									
Zwaangans	<i>Anser cygnoides</i>	40	15	35	A	B	A	AC	
Westelijke grauwe gans	<i>Anser anser</i>	40	10	30	A	BE	A	AC	
Rietgans	<i>Anser fabilis</i>	40	10	30	A	A	A	AC	
Kleine rietgans	<i>Anser brachyrhynchus</i>	30	10	25	A	A	A	AC	

Indische of Streepkopgans	<i>Anser indicus</i>	40	10	20	B	A	A	AC	* Cackling B
Kolgans	<i>Anser albifrons</i>	40	10	20	A	BE	A	AC	
Goudooggans	<i>Anser erythropus</i>	30	10	20	B	B	AB	AC	
Keizergans	<i>Anser canagica</i>	40	5	20	B	C	AB	AC	
Sneeuwgans	<i>Anser caerulescens</i>	40	5	20	B	BE	A	AC	
Ross sneeuwgans	<i>Anser rossii</i>	30	5	20	B	CE	A	AC	
Canada gans	<i>Branta canadensis</i>	45	10	35	A	D*	A	AC	
Hawaii gans of néné	<i>Branta sandvicensis</i>	40	4	20	B	B	A	AC	
Rotgans	<i>Branta bernicla</i>	40	10	25	B	B	D	AC	
Brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	30	5	20	B	BE	A	AC	
Roodhalsgans	<i>Branta ruficollis</i>	30	5	20	B	A	D	AC	

Half ganzen									
Blauwvleugel gans	<i>Cyanochen cyanopterus</i>	25	2	20	B	D	A	AC	
Orinoco gans	<i>Neochen jubatus</i>	25	2	20	B	B	B	A	
Andesgans	<i>Chloephaga melanoptera</i>	30	1	25	B	D	B	AC	
Magelhaen	<i>Chloephaga picta</i>	30	2	25	A	D	A	AC	
Kelpgans	<i>Chloephaga hybrida</i>	30	2	20	A	D	A	A	
Grijskop gans	<i>Chloephaga poliocephala</i>	25	1	20	B	D	A	AC	
Roodkopgans	<i>Chloephaga rubidiceps</i>	25	1	20	B	D	A	AC	

Bijzondere ganzen								
hoendergans of Cereopsisgans	<i>Cereopsis novaehollandiae</i>	45	2	25	A	D	A	AC
Spoorwiekgans	<i>Plectropterus gambensis</i>	45	1	25	B	D	B	AC
Ekstergans	<i>Anseranas semipalmata</i>	45	1	25	A	D	C	AC

Bergeenden									
Bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	20	6	20	A	A	B	A	
Radjah eend	<i>Tadorna radjah</i>	20	6	20	B	A	B	A	
Rode casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	20	1	15	B	D	B	A	luidruchtig
Grijskop casarca	<i>Tadorna cana</i>	20	1	15	B	D	B	A	luidruchtig
Australische casarca	<i>Tadorna tadornoides</i>	20	1	15	B	D	B	A	luidruchtig
Paradijs casarca	<i>Tadorna variegata</i>	20	1	15	B	D	B	A	luidruchtig

Zwanen								
Coscoroba zwaan	<i>Coscoroba coscoroba</i>	45	10	25	B	B	A	A
Zwarthalszwaan	<i>Cygnus melanocoryphus</i>	40	20	30	B	B	D	A
Zwarte zwaan	<i>Cygnus atratus</i>	60	8	30	A	B	D	AC
Knobbelzwaan	<i>Cygnus olor</i>	60	25	35	A	C	D	AC
Trompetzwaan	<i>Cygnus buccinator</i>	60	30	35	A	D	A	AC
Grote wilde zwaan	<i>Cygnus cygnus</i>	60	30	35	A	D	D	AC
Fluitzwaan	<i>Cygnus c. columbianus</i>	60	30	35	A	B	D	A
Kleine wilde zwaan	<i>Cygnus columbianus bewickii</i>	50	25	30	B	B	A	A

Stoomboot eenden									
Vliegende stoombooteend	<i>Tachyeres patachonicus</i>	25	20	70	A	D	A	B	open water
Falkland stoombooteend	<i>Tachyeres brachypterus</i>	25	20	70	A	D	A	B	open water
Magelhaen stoombooteend	<i>Tachyeres pteneres</i>	25	20	70	A	D	A	B	open water
Witkop stoombooteend	<i>Tachyeres leucocephalus</i>	25	20	70	A	D	A	B	open water

Wildwater eenden									
Bergbeek eend	<i>Merganetta armata</i>	25	10	30	A	A	C	A	stromend water
Nieuw- Zeelandse blauwe eend	<i>Hymenolaimus malacorhynchos</i>	25	10	30	A	A	A	A	
Salvadori eend	<i>Salvadorina waigiensis</i>	25	10	30	A	A	?	A	stromend water

Roestende eenden									
Witvleugelbos eend	<i>Cairina scutulata</i>	20	5	30	B	B	B	A	tbc gevoelig
Muskuseend	<i>Cairina moschata</i>	20	5	30	A	B	A B	A	
Hartlaub eend	<i>Pteronetta hartlaubii</i>	20	4	30	B	C	B	A	zit graag hoog
Manengans	<i>Chenonetta jubata</i>	20	2	30	A	A	A B	A C	
Carolina eend	<i>Aix sponsa</i>	10	2	30	A	A	C	A	
Mandarijneend	<i>Aix galericulata</i>	10	2	30	A	A	C	A	
Afrikaanse dwergeend	<i>Nettapus auritus</i>	10	5	30	C	D	C	B	groenvoer
Indische dwergeend	<i>Nettapus coromandelianus</i>	10	5	30	C	C	C	B	groenvoer
Groene dwergeend	<i>Nettapus pulchellus</i>	10	5	30	C	C	C	B	groenvoer
Braziltaling	<i>Amazonetta brasiliensis</i>	10	5	30	A	A	B	A	

Bijzondere eenden								
Knobbelpronkeend	<i>Sarkidiornis melanotos</i>	20	5	25	B	A	B	A
Sproeteneend	<i>Stictonetta naevosa</i>	15	5	20	A	A	B	A
Roze-oor eend	<i>Malacorhynchus membranaceus</i>	8	2	20	C	B	B C	B

Zwemeenden								
Roodschouder taling	<i>Callonetta leucophrys</i>	8	1	20	B	A	C	A
Kaapse taling	<i>Anas capensis</i>	10	2	40	B	C	A B	A
Gekuifde eend	<i>Lophonetta specularioides</i>	20	3	30	A	D	A B	A
Bronsvleugel eend	<i>Speculanas specularis</i>	20	3	30	A	D	A B	A
Krakeend	<i>Anas strepera</i>	10	2	30	A	A	A	A
Sikkeleend	<i>Anas falcata</i>	10	2	30	A	A	A	A
Chili Smient	<i>Anas sibilatrix</i>	10	3	30	A	A	A B	A C
Europese Smient	<i>Anas penelope</i>	10	3	30	A	A	A	A C
Amerikaanse Smient	<i>Anas americana</i>	20	3	30	A	A	A	A C
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	20	3	30	A	A E	A	A
Mexikaanse wilde eend	<i>Anas p. diazi</i>	20	3	30	A	A E	A	A
Mariana wilde eend	<i>Anas p. oustaleti</i>	20	3	30	A	A E	A	A
Amerikaanse zwarte eend	<i>Anas rubripes</i>	25	3	30	A	A	A B	A
Gevlekte Florida eend	<i>Anas fulvigula</i>	25	3	30	A	A	A B	A
Hawaii eend	<i>Anas wyvilliana</i>	15	2	30	A	A	A B	A
Laysantaling	<i>Anas laysanensis</i>	15	2	30	A	A	A B	A

Filippijn eend	<i>Anas luzonica</i>	20	3	30	A	AE	A B	A
Vlekbek eend	<i>Anas poecilorhyncha</i>	20	3	30	A	A E	A B	A
Pacifische wenkbrauw eend	<i>Anas superciliosa</i>	20	3	30	A	A E	A	A
Meller's eend	<i>Anas melleri</i>	20	3	30	A	B	A B	A
Afrikaanse geelbek eend	<i>Anas undulata</i>	20	3	30	A	B	A B	A
Afrikaanse zwarte eend	<i>Anas sparsa</i>	20	3	30	A	B	A B	A
Blauwvleugel taling	<i>Anas discors</i>	10	2	30	A	A	A B	A
Kaneeltaling	<i>Anas cyanoptera</i>	25	3	30	A	A	A B	A
Europese slobेend	<i>Anas clypeata</i>	10	4	35	A	A	A	A
Kaapse slobेend	<i>Anas smithii</i>	10	4	35	A	A	A	A
Australische slobेend	<i>Anas rhynchotis</i>	10	4	35	A	A	A	A
Rode slobेend	<i>Anas platalea</i>	10	4	35	A	A	A	A
Madagascar taling	<i>Anas bernieri</i>	8	2	20	B	A	C	A
Andamantaling	<i>Anas albogularis</i>	8	2	20	B	A	C	A
Witkeel taling	<i>Anas gracilis</i>	8	2	20	B	A	C	A
Kastanje eend	<i>Anas castanea</i>	8	2	20	B	A	C	A
Nieuw Zeelandse bruine taling	<i>Anas aucklandica chlorotis</i>	8	2	20	B	A	A B	A
Niet vliegende Auckland taling	<i>Anas aucklandica aucklandica</i>	8	2	20	B	A	A B	A
Niet Vliegende Cambell taling	<i>Anas aucklandica nesiotis</i>	8	2	20	B	A	A B	A
Europese pijlstaart	<i>Anas acuta</i>	10	2	30	A	A	A B	A
Eaton's pijlstaart	<i>Anas eatoni</i>	10	2	30	A	A	A B	A
Geelbek pijlstaart	<i>Anas georgica</i>	10	2	30	A	A	A B	A
Bahama pijlstaart	<i>Anas bahamensis</i>	10	3	30	A	A	A B	A
Roodbek pijlstaart	<i>Anas erythrorhyncha</i>	10	3	30	A	A	A B	A

Geelsnaveltaling of Chilitaling	<i>Anas flavirostris</i>	8	2	20	B	A	A B	A C
Zomertaling	<i>Anas querquedula</i>	10	2	30	B	A	A	A C
Baikaltaling	<i>Anas formosa</i>	10	2	30	A	A	A B	A
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>	10	2	30	A	A	A B	A
Groenvleugel of Am. wintertaling	<i>Anas carolinensis</i>	10	2	30	A	A	A B	A
Puna taling	<i>Anas puna</i>	10	2	30	B	A	B	A
Versicolortaling	<i>Anas versicolor</i>	10	2	30	B	A	B	A
Hottentottaling	<i>Anas hottentota</i>	10	2	30	B	A	B	A

Duikeenden								
Marmertaling	<i>Marmaronetta angustirostris</i>	8	2	20	A	A	AB	A
Krooneend	<i>Netta rufina</i>	20	3	30	A	A	A B	A
Peposaca eend	<i>Netta peposaca</i>	20	3	30	A	A	A B	A
Zuidelijke tafeleend	<i>Netta erythrophthalma</i>	20	3	30	A	A	A B	A
Grote tafeleend of Canvasback	<i>Aythya valisineria</i>	20	4	40	A	A	A B	A
Europese tafeleend	<i>Aythya ferina</i>	20	4	40	A	A	A B	A
Roodkop eend	<i>Aythya americana</i>	20	4	40	A	A	A B	A
Australische witoogeend	<i>Aythya australis</i>	15	4	30	A	A	A B	A
Madagascar witoog eend	<i>Aythya innotata</i>	15	4	30	A	A	A B	A
Europese witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	15	4	30	A	A	A B	A
Baer's witoogeend	<i>Aythya baeri</i>	15	4	30	A	A	A B	A
Nieuw-Zeelandse kuifeend	<i>Aythya novaeseelandiae</i>	15	4	40	A	A	A B	A
Amerikaanse kuifeend	<i>Aythya collaris</i>	15	4	40	A	A	A B	A

Europese kuifeend	<i>Aythya fuligula</i>	15	4	40	A	A	A B	A
Grote topper eend	<i>Aythya marila</i>	15	4	40	A	A	A B	A
Kleine topper eend	<i>Aythya affinis</i>	15	4	40	A	A	A B	A

Eidereenden									
Eider eend	<i>Somateria mollissima</i>	25	10	60	A	B	AB	B	proper water
Bril eidereend	<i>Somateria fischeri</i>	25	10	60	A	B	A	B	proper water
Konings eidereend	<i>Somateria spectabilis</i>	25	10	60	A	B	A	B	proper water
Steller's eidereend	<i>Polysticta stelleri</i>	25	10	60	A	B	A	B	proper water

Zeeëenden										
Harlekijneend	<i>Histrionicus histrionicus</i>	20	10	60	A	A	A B C	B		
Bril zeeëend	<i>Melanitta perspicillata</i>	20	10	60	A	B	A D	B		
Zwarte zeeëend	<i>Melanitta nigra</i>	20	10	60	A	B	A D	B		
Witvleugel zeeëend	<i>Melanitta fusca</i>	20	10	60	A	B	A D	B		
Ijseend	<i>Clangula hyemalis</i>	20	10	60	A	a	A D	B		
Buffelkopeend	<i>Bucephala albeola</i>	10	5	60	A	A B	C	B		
Noordelijke brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	10	5	60	A	A E	C	B		
Barrow's brilduiker	<i>Bucephala islandica</i>	20	10	60	A	A	C	B		
Nonnetje	<i>Mergellus albellus</i>	20	10	60	A	A	C	B	levend voer	
Kuifzaagbek	<i>Lophodytes cucullatus</i>	10	5	60	A	A	C	B		
Braziliaanse zaagbek	<i>Mergus octosetaceus</i>	20	10	60	B	B	C	B		

Middelste zaagbek	<i>Mergus serrator</i>	20	10	60	A	A	A B	B
Chinese zaagbek	<i>Mergus squamatus</i>	20	10	60	A	A	C	B
Grote zaagbek	<i>Mergus merganser</i>	20	10	60	A	B	C	B

Stekelstaart eenden									
Argentijnse stekelstaart	<i>Oxyura vittata</i>	15	10	40	B	A E	A	A	eendenkroos
Australische stekelstaart	<i>Oxyura australis</i>	15	10	40	B	B E	A	A	eendenkroos
Maccoa stekelstaart	<i>Oxyura maccoa</i>	15	10	40	B	B E	A	A	eendenkroos
Witkop stekelstaart	<i>Oxyura leucocephala</i>	15	10	40	B	A E	A	A	eendenkroos
Gemaskerde stekelstaart	<i>Nomonyx(Oxyura) dominica</i>	15	10	40	B	A E	A	A	eendenkroos
Australische lobeend	<i>Biziura lobata</i>	15	10	40	B	D	A	A	eendenkroos
oekoekseend	<i>Heteronetta atricapilla</i>	15	10	40	B	A	A	A	eendenkroos
Andes stekelstaart	<i>Oxyura ferruginea</i>	15	10	40	B	B E	A	A	eendenkroos
Amerikaanse stekelstaart	<i>Oxyura jamaicensis</i>	15	10	40	B	A E	A	A	eendenkroos

Hoenderkoeten								
Gehoornde hoenderkoet	<i>Anhima cornuta</i>	30	1,5	30	B	C	AD	AC
Witwanghoenderkoet	<i>Chauna chavaria</i>	30	1,5	30	B	C	AD	AC
Kuifhoenderkoet	<i>Chauna torquata</i>	30	1,5	30	B	C	AD	AC